Pobrane z czasopisma Studia Bia?orutenistyczne **http://bialorutenistyka.umcs.pl**
Data: 20/11/2026 10:11:05

DOI:10.17951/sb.2021.15.331-347
Studia Białorutenistyczne 15/2021 LINGUISTICS
ISSN: 1898-0457 e-ISSN: 2449-8270 Licence: CC BY 4.0

Radosław Kaleta

University of Warsaw (Poland)
e-mail: rkaleta@uw.edu.pl
https://orcid.org/0000-0001-6892-9332

O poziomowym programie nauczania języka białoruskiego jako obcego

Belarusian as a Foreign Language Level Curricula

Пра ўзроўневую вучэбную праграму па беларускай мове як замежнай

Abstract

The following article analyses the draft of the level curriculum for Belarusian as a foreign language, which mainly concerns grammar, but also the issues of pronunciation, spelling, word formation, syntax, and lexis. This is the first proposal of this type to divide the material according to the language proficiency levels, developed at the Department of Belarusian Studies at the University of Warsaw according to European patterns. In Belarus, such a curriculum for foreigners is still being developed and should be published soon. It is very important because, without it, it is impossible to develop level teaching materials and write level textbooks for foreigners.

Keywords: The Belarusian Language, Curriculum, Coursebook, Language Level, glottodidactics

Abstrakt

W artykule przeanalizowano projekt poziomowego programu nauczania języka białoruskiego jako obcego, który dotyczy głównie gramatyki, choć także kwestii wymowy, pisowni, słowotwórstwa, składni i leksyki. Jest to pierwsza tego typu propozycja podziału materiału według poziomów biegłości językowej, opracowana w Katedrze Białorutenistyki Uniwersytetu Warszawskiego według wzorów europejskich. Na Białorusi taki program nauczania dla obcokrajowców dopiero jest przygotowywany i wkrótce powinien ukazać się drukiem. Jest on bardzo ważny, gdyż bez niego nie jest możliwe opracowywanie po-

Pobrane z czasopisma Studia Bia?orutenistyczne **http://bialorutenistyka.umcs.pl**
Data: 20/11/2026 10:11:05

ziomowych materiałów glottodydaktycznych i pisanie poziomowych podręczników dla obcokrajowców.

Słowa kluczowe: język białoruski, program nauczania, podręcznik, poziom językowy, glottodydaktyka

Анатацыя

У артыкуле аналізуецца праект узроўневай праграмы па беларускай мове як замежнай, які датычыць, галоўным чынам, граматыкі, але таксама пытанняў вымаўлення, правапісу, словаўтварэння, сінтаксісу і лексікі. Гэта першая такога кшталту прапанова падзелу матэрыялу паводле ўзроўняў авалодання замежнай мовай, створаная на кафедры беларусістыкі Варшаўскага ўніверсітэта паводле еўрапейскіх узораў. У Беларусі такая вучэбная праграма для замежнікаў толькі рыхтуецца і хутка павінна быць надрукаваная. Яна вельмі важная, таму што без яе немагчыма ствараць узроўневыя глотадактычныя матэрыялы і пісаць узроўневыя падручнікі для замежнікаў.

Ключавыя словы: беларуская мова, вучэбная праграма, падручнік, моўны ўзровень, глотадыдактыка

Pamięci wykładowcy języka białoruskiego
dr Teresy Chylak-Schroeder

W nauczaniu języków obcych podręczniki i programy nauczania są czymś podstawowym, bez czego trudno sobie wyobrazić skuteczny i zaplanowany proces dydaktyczny. Rada Europy w swych wytycznych (zob. *Europejski system opisu...*, 2003) zaleciła ustanowienie poziomów nauczania języka ogólnego w skali A1-C2 wraz z konkretnym opisem wymagań co do każdego z nich. Dokument ten jest swoistym wzorem dla ówczesnej Europy.

Istniejące programy

Na Białorusi istnieją programy nauczania języka białoruskiego jako ojczystego, które nie są przedmiotem analizy w niniejszym artykule, oraz (głównie teoretyczne) opracowania programów dotyczących języka białoruskiego jako obcego. Już w roku 2000 ukazał się 16-stronicowy program autorstwa Wiktoryi Laszuk (Lâšuk, 2000) oraz 25-stronicowa praca zbiorowa pt. *Праграмы спецыяльных курсаў па спецыялізацыі „Беларуская мова як замежная"* (Lâšuk, Sâmeška, Pacehina, 2000). Tę tradycję Białoruskiego Uniwersytetu Państwowego kontynuowali później inni jego pracownicy, którzy w kolejnych latach opublikowali podobne pozycje (zob. Čahoŭskì, Čahoŭskaâ, 2005 i 2008). W ostatnich latach Hieorhij Czachouski wydał jeszcze 2 tego typu publikacje dla studentów, z których jedna miała charakter bardziej krajoznawczy (zob. Čahoŭskì, 2013 i 2015).

Pobrane z czasopisma Studia Bia?orutenistyczne **http://bialorutenistyka.umcs.pl**
Data: 20/11/2026 10:11:05

Obecnie opracowywane są programy nauczania języka białoruskiego jako obcego w ramach państwowego programu badań naukowych *Распрацоўка Дзяржаўнага адукацыйнага стандарту і тыпавых тэстаў па беларускай і рускай мовах як замежных. Заданне дзяржаўнай праграмы навуковых даследаванняў на 2016–2020 гады 13. «Эканоміка і гуманітарнае развіццё беларускага грамадства» (падпраграма 13.6. «Адукацыя») №ГР 20160546, навуковыя кіраўнікі: Гайсёнак В.А., доктар фіз.-мат. навук, прафесар, Сямешка Л.І., канд. філ. навук, дацэнт, прафесар*) przez zespół pod kierownictwem Lidzii Siamieszki (por. Sâmeška, 2018). Program ten jest wzorowany na wytycznych Rady Europy, mimo że Białoruś jako państwo leżące w Europie Wschodniej oficjalnie nie jest członkiem ani Rady Europy, ani Unii Europejskiej. W opracowaniu znajdą się elementy, które będą musieli uwzględnić w swych przygotowaniach obcokrajowcy pragnący zdać egzamin państwowy poświadczający znajomość języka białoruskiego na danym poziomie.

W Polsce dostępne są szkolne (szkoła podstawowa i gimnazjum) programy nauczania języka białoruskiego jako języka drugiego (jako języka mniejszości narodowej), które w liczbie 5 wymienia w swym artykule Nina Barszczewska (2009, s. 348) (autorka wymienia także opublikowane w Polsce podręczniki szkolne do nauki języka białoruskiego). Ogólne informacje o programach i podręcznikach można też znaleźć w *Strategii rozwoju oświaty mniejszości białoruskiej w Polsce* (2014). Ciekawe dane może zawierać także informator o egzaminie maturalnym z języka białoruskiego jako języka mniejszości narodowej na poziomie podstawowym i rozszerzonym (publikacja była zaplanowana w 2020 roku). Jednak metodyka nauczania języka białoruskiego jako języka mniejszości narodowej różni się od metodyki nauczania tego języka jako obcego, co musi mieć naturalne odzwierciedlenie w programach i materiałach.

Metodyka języka białoruskiego jako obcego nie jest jeszcze jednoznacznie opracowana, co widać choćby na przykładzie podręczników, które różnią się np. kolejnością wprowadzania poszczególnych przypadków rzeczownika, czyli oceną, które konstrukcje są najbardziej przydatne i powinny być nauczane w pierwszej kolejności.

Teresa Jasińska-Socha (2017, s. 49, 71) podaje w swym podręczniku dla Polaków od razu cały paradygmat odmiany rzeczowników: *сям'я*, *бацька* w obu liczbach, co jest podyktowane grupą docelową. Słowianie uczący się języków słowiańskich często wolą mieć podany cały paradygmat odmiany, który bywa bardzo podobny do odpowiedników w ich językach. Tak samo czyni Anton Somin (2017, s. 63) – autor podręcznika języka białoruskiego dla Rosjan, który podaje pełne wzorce odmiany. Inaczej rzecz się ma z nie-Słowianami. Tacciana Ramza (2010) w swym popularnym podręczniku pisanym głównie dla Niemców wprowadza przypadki stopniowo w kolejności: biernik, miejscownik, celownik, dopełniacz, narzędnik, chociaż wyjątkowo podawany jest cały paradygmat odmiany dla rzeczowników: *імя*, *племя*, *стрэмя*, a także rzeczowników oznaczających istoty młode, np. *дзіця*, *шчаня* (Ramza, 2010, s. 228), charakteryzujących się specyficzną odmianą. Jest

Pobrane z czasopisma Studia Bia?orutenistyczne **http://bialorutenistyka.umcs.pl**
Data: 20/11/2026 10:11:05

to częściowo kontynuowana tradycja pierwszego podręcznika dla obcokrajowców z 1999 r. pt. *Гаворым па-беларуску. Вучэбны дапаможнік па беларускай мове для замежных навучэнцаў* (Sâmeška, Badzevìč, Belakurskaâ, 1999), ale kolejność przypadków w tym wydaniu jest inna: dopełniacz, biernik, miejscownik, narzędnik.

Do dziś trwa spór, która metodyka powinna być powszechnie stosowana. Dyskusje te powinny jednak uwzględniać różnorodność grup docelowych i konieczność dostosowania do nich metodyki szczegółowej, stąd trudno mówić o uniwersalnym programie nauczania języka białoruskiego, choć na pewno taki program chciałoby się stworzyć i nie dzielić uczniów na Słowian i nie-Słowian.

W naszym programie wypisane są poszczególne przypadki (według następującej kolejności: mianownik, biernik, dopełniacz, narzędnik, miejscownik i celownik), ale to nie znaczy, że wszyscy taką metodykę muszą stosować. Chodzi jedynie o wskazanie minimum, które musi być przerobione, ale w danej grupie zajęciowej można wprowadzić cały paradygmat odmiany rzeczownika od razu.

Koncepcje tworzenia programów

Tworzenie programów nauczania musi opierać się na pewnym założeniu, które uzależnione jest od różnych czynników, np. grupy docelowej kursu, warunków nauczania itd. Można wyróżnić dwie główne koncepcje. Pierwsza zakłada umieszczanie w programie tylko tych zagadnień, które na danym poziomie pojawiają się po raz pierwszy. Na przykład przerobienie konkretnej koniugacji czasownika jest wpisane tylko raz w programie, ale wiadomo, że zagadnienia te będą się powtarzały właściwie ciągle, już jako powtórzenie i pogłębienie/utrwalenie, a nie zupełnie nowy temat. Program tak skonstruowany nie zawiera tematów powtarzających się, gdyż każda jednostka dydaktyczna jest inna (nowa) i stanowi kolejny stopień wtajemniczenia w stosunku do tego, co już zostało przerobione, stąd można go nazwać poziomowym programem stopniowym lub liniowym. Oznacza to, że na każdy poziom opanowania języka (A1, A2, B1, B2, C1, C2) są rozpisane konkretne (niepowtarzające się) zagadnienia do przerobienia i opanowania.

Druga koncepcja wyraża się w poziomowym programie o układzie spiralnym, który budowany jest tak, że do tych samych treści wraca się na różnych poziomach (A1, A2, B1, B2, C1, C2), rozszerzając je o jakiś dodatkowy element. W ten sposób zbudowane są *Programy nauczania języka polskiego jako obcego. Poziomy A1-C2* (*Programy nauczania*, 2016, s. 11–12). Treści są te same, stopniowo rozszerzane, ale inne są sposoby ich realizacji. Na to samo pytanie można odpowiedzieć na wiele różnych sposobów w zależności od stopnia zaawansowania językowego, np. *Skąd jesteś?* A1: *Jestem z USA*, A2: *Mieszkam w Ameryce*, B1: *Pochodzę ze Stanów Zjednoczonych*, B2: *Moim krajem rodzinnym są Stany Zjednoczone*, C1: *Moim krajem rodzinnym jest Polska, ale dorastałem w Stanach Zjednoczonych*, C2: *Urodziłem się w Polsce,*

Pobrane z czasopisma Studia Bia?orutenistyczne **http://bialorutenistyka.umcs.pl**
Data: 20/11/2026 10:11:05

ale całe swoje dzieciństwo i wczesną młodość spędziłem w Stanach Zjednoczonych (*Programy nauczania*, 2016, s. 12).

W kontekście języka białoruskiego także można zastosować podobną metodę. Na przykład można na początkowych zajęciach wprowadzić elementarne słownictwo i nazwy zawodów, które dotyczą członków rodzin studentów, dzięki czemu student umie opowiedzieć o swojej rodzinie. Na drugim roku są zaplanowane zajęcia poświęcone pracy, pisaniu CV, perspektywom zawodowym, więc znów pojawiają się nazwy zawodów, część z nich się powtarza (czyli utrwala), natomiast część jest nowa. Różnica między obu założeniami pisania programów polega właściwie tylko na sposobie zapisu.

Druga koncepcja (spiralna) proponuje bardzo szczegółowe określenie konkretnych partii materiału wzbogacanych na danym poziomie o ściśle wyszczególniony element. Pierwsza koncepcja (stopniowa/liniowa) pozostawia lektorowi więcej swobody i odwołuje się do jego doświadczenia i reagowania na bieżąco na potrzeby grupy, stąd wyszczególnione są tylko te kwestie, które powinny być w ogóle przerobione na danym poziomie.

Propozycje programów

Uczelnie wyższe prowadzące w przeszłości i obecnie zajęcia z języka białoruskiego zapewne miały choćby robocze (na swój użytek) programy zajęć. Katedra Białorutenistyki Uniwersytetu Warszawskiego także przygotowywała autorskie programy nauczania języka białoruskiego na studiach jednolitych magisterskich a potem na studiach licencjackich pierwszego stopnia i studiach magisterskich drugiego stopnia. W warunkach uniwersyteckich mówi się raczej o sylabusie przedmiotu, choć sylabus i program to dla nas różne pojęcia.

Semestralne sylabusy były sporządzane przez ówczesnych pracowników Katedry (m.in. dr Teresę Chylak-Schroeder, dr Teresę Jasińską-Sochę) i unifikowane pod czujnym okiem ówczesnej kierownik Katedry Białorutenistyki UW – dr hab. Niny Barszczewskiej, profesor UW. Dla języka białoruskiego opracowano zatem 6 sylabusów na studiach licencjackich i 4 na studiach magisterskich. Wdrażanie procesu bolońskiego sprawiało, że były one modyfikowane, dostosowywane do Krajowych Ram Kwalifikacji dla polskiego szkolnictwa wyższego (początek w latach 2010–2011). Wciąż jednak mają one charakter autorski, a obecnie są jeszcze bardziej spójne z *Europejskim systemem opisu kształcenia językowego*.

Opracowywanie programów jest procesem, łączeniem autorskich pomysłów z wymogami europejskimi. Praca nad sylabusem na dany semestr musi zatem zakładać uwzględnienie całości programu, czyli tego, co student przerabia w innych semestrach, tak by tworzyło to spójną i powiązaną ze sobą całość. Tym właśnie różni się sylabus (jest wycinkowy/etapowy, dotyczy konkretnego poziomu czy semestru) od programu, który jest całościowy. Student, który nie będzie kontynuował studiów

Pobrane z czasopisma Studia Bia?orutenistyczne **http://bialorutenistyka.umcs.pl**
Data: 20/11/2026 10:11:05

uzupełniających na II stopniu, otrzymuje w ciągu trzech lat możliwie pełne podstawowe wyposażenie gramatyczne i leksykalne, które jest utrwalane i pogłębiane także na studiach magisterskich.

Obecnie w Katedrze Białorutenistyki obowiązuje w nowym programie studiów następujący podział uwzględniający semestry i poziomy biegłości językowej: I stopień studiów (600 h zajęć): semestr I – poziom A1 (120 h); semestr II – poziom A2 (120 h); semestr III – poziom B1 (120 h); semestr IV – poziom B1+ (120 h); semestr V – poziom B2 (60 h); semestr VI – poziom C1 (60 h); II stopień studiów (210 h zajęć): semestr I – poziom C1 (90 h); semestr II – poziom C1 (60 h); semestr III – poziom C2 (30 h); semestr IV – poziom C2 (30 h). Dodatkowo studenci piszą prace dyplomowe wyłącznie po białorusku, co w zamyśle Polskiej Komisji Akredytacyjnej ma być potwierdzeniem znajomości języka na danym poziomie (na C1 na studiach licencjackich i C2 na studiach magisterskich).

W niniejszym artykule zostanie zaprezentowana propozycja programu uwzględniającego zagadnienia gramatyczne na danym poziomie zaawansowania. Został on autorsko opracowany przez piszącego te słowa na podstawie wcześniejszych sylabusów przedmiotu *Praktyczna nauka języka białoruskiego*, akademickiej gramatyki języka białoruskiego (zob. Lukašanec, 2007), *Programów nauczania języka polskiego jako obcego. Poziomy A1-C2* (zob. *Programy nauczania*, 2016) oraz własnej praktyki wykładowczej. Uwzględniono też niektóre uwagi mgr Anny Bereniki Siwirskiej (kierownika organizacyjnego Olimpiady Języka Białoruskiego w Polsce) oraz mgr Iryny Aheyevej (członka zespołu centralnego do spraw przygotowania koncepcji egzaminu maturalnego z języków mniejszości narodowych) – praktyków wykładających język białoruski w Katedrze Białorutenistyki oraz Centrum Kulturalnym Białorusi przy Ambasadzie Białorusi.

Zagadnienia gramatyczne w programie nauczania języka białoruskiego na poziomach A1-C1 w semestrach: 1–6

A 1 SEMESTR 1

Rzeczownik

* rodzaj rzeczownika (rodzaj męski: *дом*, *мужчына*, *бацька*, rodzaj żeński: *кніга*, *жанчына*, *ноч*, *маладосць*, rodzaj nijaki: *імя*, *прозвішча*, *вока*, *дзіця*, *акно*, *пісьмо*, *поле*);
* żeńskie odpowiedniki rzeczowników męskich (np. *салата – салат*, *зала – зал*);
* mianownik, biernik, dopełniacz, narzędnik rzeczowników I, II, III deklinacji w liczbie pojedynczej i mnogiej;
* liczba rzeczownika (też pozostałości liczby podwójnej po liczebnikach 2, 3, 4: *сястра – сёстры – 2 сястры*, *дзяўчына – дзяўчаты* vs *2 дзяўчыны*).

Pobrane z czasopisma Studia Bia?orutenistyczne **http://bialorutenistyka.umcs.pl**
Data: 20/11/2026 10:11:05

Przymiotnik

* mianownik, biernik, dopełniacz, narzędnik przymiotników w liczbie pojedynczej i mnogiej;
* pełne i krótkie formy przymiotnika (np. *згодны – згодзен*, *гатовы – гатоў*, *здаровы – здароў*);
* stopniowanie przymiotników (np. *менш важны*, *больш выразны*, *здаравейшы*, *прыгажэйшы*, *найдаўжэйшы*, *найвышэйшы*, *самы прыгожы*, *найбольш цікавы*).

Czasownik

* formy bezokolicznika (np. *чытаць*, *гаварыць*, *глядзець*, *насіць*, *кінуць*, *несці*, *есці*, *бегчы*, *магчы*, *пячы*, *вучыцца*, *мыцца*, *стрыгчыся*, *берагчыся*);
* czas teraźniejszy czasowników I i II koniugacji (np. *Я чытаю*, *гавару*, *вучуся*, *Ты чытаеш*, *гаворыш*, *вучышся*...);
* czas przeszły czasownika (formy regularne, np. *чытаў*, *пісаў*, *вучыўся*, *мыўся*).

Zaimek

* odmiana zaimków osobowych (np.: *я*, *ты*, *ён*, *яны* = *oni* i *one*);
* mianownik zaimków pytajnych i względnych (np. *хто*, *што*, *чый*, *які*, *каторы*);
* mianownik zaimków wskazujących (np. *гэты*, *той*, *такі*, *гэтакі*).

Liczebnik

* mianownik liczebników głównych (np. *адзін*, *адна*, *адно*, *два*, *дзве*, *тры*, *чатыры*, *пяць*);
* liczebniki zbiorowe (np. *двое*, *абое*, *абодва*, *абедзве*, *трое*, *чацвёра*, *пяцёра*);
* składnia liczebnika głównego i zbiorowego (np. *чатыры чалавекі былі*).

Przyimek

* warianty przyimków (np. *у – ва*, *з – са*, *над – нада*).

Spójnik

* spójniki: *і*, *але*, *ды*, *ці*.

Partykuła

• partykuły: *вось*, *вунь*, *ну*, *дык*.

Inne zagadnienia (wymowa, pisownia, składnia, słowotwórstwo, leksyka)

* akcent białoruski (zwłaszcza w porównaniu z polskimi odpowiednikami, np. *як**і***, *ал**е***, *у* ***нас***, *ан**ё**л*, *ням**а***);
* intonacja oraz wymowa, np.: [c'c'] *трымаешся*, [шш] *сшытак*, [шч] *расчоска*, [s'n'eh] *снег* etc.;
* zjawisko akania i jakania (np. *дом – дамы*, *снег – снягі*);
* zjawisko dziekania i ciekania (np. *іду – ідзе*, *хата – у хаце*);
* spółgłoski stwardniałe (*ж*, *ц*, *р*, *ш*, *ч*, *дж*);
* pisownia *и* niezgłoskotwórczego (np. *галава – галоўка*, *гаварыў*, *Яна была ў хаце*);
* pisownia znaku miękkiego i apostrofu;
* zdania twierdzące, pytające i wykrzyknikowe (np. *Ты паляк.*, *Ты паляк?*, *Ці ты паляк?*, *Ты паляк!*);

Pobrane z czasopisma Studia Bia?orutenistyczne **http://bialorutenistyka.umcs.pl**
Data: 20/11/2026 10:11:05

* konstrukcje: *У мяне ёсць / быў / будзе*; *У мяне няма / не было / не будзе*;
* antonimy rzeczownikowe, przymiotnikowe i czasownikowe (np. *усход – захад*, *цяпло – холад*, *стары – малады*, *гаварыць — маўчаць*);
* synonimy rzeczownikowe, przymiotnikowe i czasownikowe (np. *холад – халадэча – свежасць – мароз – сцюжа*, *бальніца – шпіталь – ялкарня – больніца – клініка*, *малады – юны – юнацкі*, *стары – застарэлы – старадаўні – старажытны – архаічны*, *гаварыць – размаўляць – казаць – гутарыць – гаманіць – перагаворвацца – перамаўляцца*).

A 2 SEMESTR 2

Rzeczownik

* warianty rodzajowe rzeczowników (np. *зал – зала*, *салат – салата* oraz *знавец – знаўца*, *збаўца – збавіцель*);
* odmienny rodzaj w porównaniu z j. polskim (np. *temat* m – *тэма* ż, *heroina* ż – *гераіна* m, *muzeum* n – *музей* m, *sanatorium* n – *санаторый* m, *terytorium* n – *тэрыторыя* ż, *referendum* n – *рэферэндум* m);
* rodzaj rzeczowników złożonych (np. *тэлефон-аўтамат*, *школа-інтэрнат*);
* mianownik rzeczowników rodzaju ogólnego (np. *сірата*, *Саша*, *Валя*);
* miejscownik i celownik rzeczowników I, II, III deklinacji w liczbie pojedynczej i mnogiej.

Przymiotnik

* miejscownik i celownik przymiotników w liczbie pojedynczej i mnogiej;
* tworzenie przymiotników od nazw geograficznych (np. *курдскі* < *Курдыстан*, *кубінскі* < *Куба*).

Czasownik

* czas przeszły czasownika (formy nieregularne, np. *мог*, *пёк*, *стрыгся*, *бярогся*);
* aspekt czasownika (np. *рабіць – зрабіць*, *гаварыць – сказаць*);
* czas przyszły złożony i przyszły prosty (*Ён будзе чытаць* vs *Ён прачытае*);
* czasowniki: *есці*, *даць*, *бегчы* (wszystkie czasy);
* czasowniki modalne: *магчы*, *хацець*, *жадаць*, *павінен*, *спадзявацца* (wszystkie czasy).

Zaimek

* odmiana zaimków pytajnych i względnych (np. *хто*, *што*, *чый*, *які*, *каторы*);
* odmiana zaimków dzierżawczych (np. *мой*, *твой*, *яе*, *ейны*, *іх*, *іхні*, *ягоны*);
* odmiana zaimków wskazujących (np. *гэты*, *той*, *такі*, *гэтакі*).

Liczebnik

* odmiana liczebników głównych (np. *адзін – аднаго*, *два – вдух*, *тры – трох*);
* odmiana liczebników porządkowych (np. *першы – першага*, *першая – першай*, *другі – другога*; *другая – другой*);
* liczebniki nieokreślone (np. *шмат*, *няшмат*, *зашмат*, *багата*, *трохі*, *крыху*, *мала*, *нямала*, *замала*, *многа*, *нямнога*, *замнога*, *колькі*, *столькі*, *некалькі*) oraz ich składnia, np. *Шмат машын едзе...*

Pobrane z czasopisma Studia Bia?orutenistyczne **http://bialorutenistyka.umcs.pl**
Data: 20/11/2026 10:11:05

Przysłówek
* tworzenie przysłówków (np. *хуткі – хутка*, *прыгожая – прыгожа*);
* stopniowanie przysłówków (np. *высока – вышэй*);
* warianty przysłówków (np. *болей – больш*, *меней – менш*, *па-дзіцячы – па-дзіцячаму*, *мімаходам – мімаходзь*, *уночы – уначы*, *здалёк – здалёку*, *вярхом – верхам*, *абапал – наабапал*).

Przyimek
* przyimki: *аб*, *на*, *па*, *пры*, *паводле*, a także: *а*, *ад*, *без*, *да*, *для*, *дзеля*, *з*, *за*, *к*, *каля*, *ля*, *між*, *над*, *пад*, *перад*, *пра*, *праз*, *у*, *цераз*; *акрамя*, *апрача*, *бліз*, *замест*, *звыш*, *наконт*, *накшталт*, *сярод*.

Spójnik
* spójniki: *аднак*, *затое*, *таму*, *таму што*.

Partykuła
* partykuły: *амаль*, *акурат*, *проста*, *няўжо*.

Inne zagadnienia (wymowa, pisownia, składnia, słowotwórstwo, leksyka)
* spółgłoski wzdłużone (np. *жыццё*, *пытанне*);
* samogłoski i spółgłoski protetyczne (np. *перад ільвом*; *возера*, *восень*);
* pisownia *без-/бес-* i *раз-/рас-* (np. *бездапаможны*, *беспрацоўе*, *разграблены*, *раскрадзены*);
* pisownia partykuł: *не* i *ні*.

B1 SEMESTR 3

Rzeczownik
* odmiana rzeczownika: *маці* w liczbie pojedynczej i mnogiej;
* odmiana rzeczowników rodzaju ogólnego (np. *сірата*, *Саша*, *Валя*, *соня*);
* odmiana rzeczowników oznaczających istoty młode (*дзіця*, *шчаня*, *кацяня*);
* odmiana rzeczowników na *-мя* (*імя*, *племя*);
* odmiana męskich i żeńskich imion i nazwisk (np. *Янка Купала*, *Алеся Сарока*, *Алена Латушка*);
* rodzaj rzeczowników zapożyczonych nieodmiennych, np. *таксі*, *еўра*, *графіці*;
* rzeczowniki *singularia* (np. *віно*, *кіно*, *золата*, *масла*) i *pluralia tantum* (np. *акуляры*, *вусны*, *дзверы*, *нажніцы*, *канікулы*, *суткі*, *імяніны*);
* rodzaje skrótowców i odmiana (np. *БДУ*, *МУС*, *філфак*, *БелТА*, *Белдзяржпраект*, *рэцэнзія ў ЛіМе*);
* wołacz rzeczowników (np. *браце*, *Божа*, *пане*, *дружа*, *мужу*).

Przymiotnik
* przymiotniki dzierżawcze (np. *мамін*, *даччын*, *братаў*);
* przymiotniki złożone (np. *беларуска-польскі*, *паўночна-усходні*, *навукова-тэхнічны*, *літаратурна-музычны*, *грамадска-палітычны*, *Цэнтральна-Азіяцкі*, *ярка-чырвоны*, *светла-шэры*).

Pobrane z czasopisma Studia Bia?orutenistyczne **http://bialorutenistyka.umcs.pl**
Data: 20/11/2026 10:11:05

Czasownik

* rekcja czasownika, różnice w porównaniu z j. polskim (np. *слухаць музыку – słuchać muzyki*, *вучыцца беларускай мове – uczyć się języka białoruskiego*, *віншаваць брата – winszować bratu*);
* czasowniki ruchu, rola przedrostków (np.: *паехаць*, *пад'ехаць*, *прыехаць*);
* czasowniki *кахаць* i *любіць* vs pol. *kochać* i *lubić*;
* tryb przypuszczający (np. *Я мог бы табе патэлефанаваць*, *Алеся магла б прачытаць маю кнігу*, *Схадзіла б ты ў краму па соль*, *Паехаць бы мне ў Канаду*);
* zdania warunkowe (np. *Калі б яна ведала гэта, (то) сказала б*);
* tryb rozkazujący 2. i 3. osoby liczby pojedynczej (np. *бяры*, *малюй*, *кінь*, *рэж*, *Няхай чытае*) i 1., 2. i 3. osoby liczby mnogiej (np. *бярэм*, *бярыце*, *давайце чытаць*, *Хай прачытаюць*).

Zaimek

* zaimek zwrotny *сябе* vs *адзін аднаго*, *адна адну*;

Liczebnik

* liczebniki ułamkowe i ich odmiana (np.: *пяць трэціх*, *сем сотых*);

Przysłówek

* przysłówki miejsca, czasu, przyczyny, celu: *дома*, *тут-сюды*, *там-туды*, *побач*, *пасярод*, *угары*, *унізе*, *наверсе*, *далёка*, *кругом*, *пасярэдзіне*, *поруч*, *насустрач*, *дамоў*, *дахаты*, *знізу*, *зверху*, *летась*, *неўзабаве*, *срадвеку*, *здуру*;
* przysłówki sposobu działania, np. *аберучкі*, *бягом*, *напрасткі*, *уголас*, *гуртам*, *упоперак*, *навыварат*.

Przyimek

* przyimki: *за кошт*, *з боку*, *з ліку*, *з мэтай*, *з дапамогай*, *з прычыны*, *з цягам*, *з часу*, *на аснове*, *на манер*, *на працягу*, *на чале*, *на шляху*, *пры дапамозе*, *у адносінах*, *у адрас*, *у выніку*, *у гонар*, *у імя*, *у ліку*, *у мэтах*, *у сілу*, *у справе*, *у сэнсе*, *у час*, *у часе*, *у часы*, *дзякуючы*, *супраць*.

Spójnik

* spójnik *калі*.

Partykuła

* partykuły: *сапраўды*, *якраз*, *менавіта*, *маўляў*, *ж*, *жа* (*Яна сказала ж*, *Ён сказаў жа*).

Inne zagadnienia (wymowa, pisownia, składnia, słowotwórstwo, leksyka)

* konstrukcje służące do wyrażania opinii, wyrazy poboczne i wtrącone (np. *адным словам*, *безумоўна*, *напэўна*, *на маю думку*, *на жаль*, *шчыра кажучы*);
* homonimia i paronimia wewnątrz- i zewnątrzjęzykowa (np. ***а***тлас vs атл***а***с, р***у***кі vs рук***і***, кас***а*** vs к***а***са, магазін vs *magazyn*, мэта vs *meta*);
* szyk wyrazów w zdaniu (np. *Яго я папрасіў набыць кнігу* vs *Я папрасіў яго набыць кнігу*, *Я ж сказаў* vs *Я сказаў жа*);
* pisownia wyrazów: łączna, rozdzielna i z łącznikiem (np. *паўяблыка*, *год-два*, *старабеларускамоўны*).

Pobrane z czasopisma Studia Bia?orutenistyczne **http://bialorutenistyka.umcs.pl**
Data: 20/11/2026 10:11:05

B1+ SEMESTR 4

Rzeczownik

* tworzenie rzeczowników odczasownikowych (np. *чытаць – чытанне*, *гаварыць – гаварэнне*).

Czasownik

* czasowniki bezosobowe: *світаць*, *днець*, *вечарэць*, *парыць*, *дажджыць*, *марозіць*, *распагоджвацца*;
* zdania bezosobowe: (*не*) *варта*, *можна*, *нельга*, *неабходна*, *трэба*;
* zdania współrzędne i złożone (celu, przyczyny, czasu, przyzwolenia), np. *хаця*, *нягледзячы на тое, што*, *ад*, *з-за*, *таму што*, *таму*, z bezokolicznikiem: *Ён папрасіў мяне набыць хлеб*.

Zaimek

* zaimki: *кожны*, *любы*, *сам*, *самы*, *увесь*, *усякі*, *іншы*.

Przysłówek

* przysłówki: *досыць*, *прыблізна*, *удвая*.

Przyimek

* rekcja przyimków, różnice w porównaniu z językiem polskim, np. *згодна чаму* (*згодна з чым*) vs *zgodnie z czym*, *супраць чаго* vs *przeciwko czemuś*.

Inne zagadnienia (wymowa, pisownia, składnia, słowotwórstwo, leksyka)

* paronimy (np. *касцісты – касцявы – касцяны*, *вретаны́ – ве́траны – ветравы́*, *бойлер – бройлер*, *лоцман – боцман*);
* leksyka bezekwiwalentowa (np. *аднакласнік – kolega z klasy*, *аднакурснік – kolega z roku*).

B2 SEMESTR 5

Czasownik

* strona bierna (np. *Горад, заснаваны князем Барысам*, *Дом будуецца рабочымі*);
* czas zaprzeszły (np. *Ён сур'ёзна быў займаўся спортам у юнацтве*);
* mowa niezależna i zależna – sposoby przekazywania czyjejś wypowiedzi (np. *Маці сказала сыну: „Схадзі ў краму па хлеб!"* vs *Маці сказала сыну схадзіць у краму па хлеб*; *Бацька напісаў: „Я дома"* vs *Бацька напісаў, што ён дома*).

Zaimek

* zaimki: *ніхто*, *нішто*, *ніякі*, *нічый*.

Przysłówek

* przysłówki: *дзесьці*, *недзе*, *дзе-небудзь*, *абы-дзе*, *немаведама дзе*, *кудысьці*, *некуды, куды-небудзь*, *абы-куды*, *немаведама куды*, *адкульсьці*, *аднекуль*, *адкуль-небудзь*, *абы-адкуль*, *немаведама адкуль*, *калісьці*, *некалі*, *калі-небудзь*, *абы-калі*, *немаведама калі*, *якасьці*, *неяк*, *як-небудзь*, *колькі-небудзь*, *абы як*, *немаведама як*, *немаведама колькі*, *дзе-нідзе*, *сяк-так*, *сям-там*.

Spójnik

* spójniki: *як*, *быццам*, *нібы*, *што*, *чым*.

Pobrane z czasopisma Studia Bia?orutenistyczne **http://bialorutenistyka.umcs.pl**
Data: 20/11/2026 10:11:05

Inne zagadnienia (wymowa, pisownia, składnia, słowotwórstwo, leksyka)

* interpunkcja (szczególne użycie kropki, przecinka, wykrzyknika, znaku zapytania, dwukropka, wielokropka, średnika, myślnika, nawiasów, cudzysłowu);
* konstrukcje, wyrażenia i leksyka stylu potocznego, słów protez: *значыць*, *ну*, *так*, *праўда*, *гэта самае*, *як той казаў*, *зразумела*, *скажам*, *э-ээ*, *а-аа*, *м-мм*, *разумееш*, *слухай*, *карацей*, *верагодна*, *падобна*, *уласна кажучы*, *гэта самае*, *так бы мовіць*.

C1 SEMESTR 6

Czasownik

* imiesłowy przymiotnikowe czynne czasu teraźniejszego (np. *квітнеючы*, *падыходзячы*, *веруюча жанчына* vs *жанчына, якая верыць*); przymiotnikowe bierne (np. *вывучаемы*, *прыводзімы*); przymiotnikowe czynne czasu przeszłego (np. *загарэлы*, *падросшы*, *адпачыўшы*); przymiotnikowe bierne czasu przeszłego (np. *задуманы*, *зроблены*, *вывучаны*, *кінуты*);
* imiesłowy przysłówkowe współczesne (np. *сумуючы*, *крыўдзячыся*); uprzednie (np. *зрабіўшы*, *змёрзшы*, *прыйшоўшы*);
* czasowniki utworzone od zwierzęcych wyrazów dźwiękonaśladowczych (np. *Сабака – гаўкае*, *цяўкае*, *вяхкае*, *брэша*, *звягае*, *скавыча*, *скуголіць*, *выe. Свіння – рохкае*, *вішчыць. Авечка – бляе́*, *бэкае*, *мэкае. Каза – мэкае*, *бэкае. Карова – мы́кае*, *рыка́е*).

Zaimek

* zaimki nieokreślone: *нехта*, *нешта*, *хтосьці*, *штосьці*, *некаторы*, *нейкі*, *нечы* (*нейчы*), *якісьці*, *чыйсьці*, *хто-небудзь*, *што-небудзь*, *які-небудзь*, *абы-хто*, *абы-што*, *абы-які*, *абы-чый*, *што-нішто*, *сёе-тое*.

Przysłówek

* przysłówki ze znaczeniem subiektywnej oceny: *хуценька*, *памаленечку*, *танюсенька*, *страшэнна*, *велізарна*, *бялютка*, *замала*, *задорага*, *асцярожненька*, *прыгожэнька*, *хітранька* etc.

Spójnik

* spójniki skorelowane: *І..., і (ды)*; *Ні..., ні...*; *Як..., так*; *Не толькі..., але і...*; *Калі.., то...*; *Да тых пор..., пакуль...*; *Хоць..., аднак...*, *Калі..., тады...*, *Як..., дык...*, *Раз..., то...*

Wykrzykniki i słowa dźwiękonaśladowcze

* wykrzykniki: *угу*, *гайда*, *каравул*, *ах*, *вох*, *авохці мне*, *брава*, *ах*, *ай*, *ой*, *ха-ха-ха ух*, *дзякуй богу*, *э-эх*, *ай-яй-яй*, *цьфу*, *жах*, *госпадзі*, *а божа ж мой божа*, *цішэй*, *цс-с-с*, *ш-ш-ш*, *ціп-ціп-ціп*, *кось-кось*, *кыш*, *фу*;
* wyrazy dźwiękonaśladowcze w porównaniu z polskimi: zwierzęce (*цяў-цяў*, *му-у-у*, *кра-кра-кра*, *каў-каў*, *кні-кні*, *пугу-пугу*), ludzkie (*кхе-кхе*, *чмок*, *ха-ха*, też dziecięce *бі-бі* ‘машынка’, *аў-аў* ‘сабачка’), środowiskowe (*бух*, *бам*, *плясь*).

Inne zagadnienia (wymowa, pisownia, składnia, słowotwórstwo, leksyka)

* zasady dzielenia wyrazów;
* białoruska etykieta językowa (np. *Шаноўнае спадарства!*, *Шаноўны спадар!*;

Pobrane z czasopisma Studia Bia?orutenistyczne **http://bialorutenistyka.umcs.pl**
Data: 20/11/2026 10:11:05

* przysłowia, porzekadła, aforyzmy, frazeologizmy, np. *Людзьмі звацца* (Янка Купала); *Быць або не быць – вось у чым пытанне* (Шэкспір); *шыта белымі ніткамі*; *Што пасееш, то і пажнеш* (“Кніга Еклезіяста”), *Лепш позна, чым ніколі* (з лацінскай, Ціт Лівій “Гісторыя”); *Скажы мне, хто твае сябры, і я скажу, хто ты* (з іспанскай, Сервантэс “Дон Кіхот);
* przenośne znaczenie wyrazów, np. *Рукаў* 1. *рукаў курткі* (частка адзення, якая пакрывае руку); 2. *рукаў ракі* (адгалінаванне ад галоўнага рэчышча ракі); 3. *пажарны рукаў* (шланг для падачы вадкасці, газу);
* dosadne słowa i eufemizmy, np. *Памерці — спачыць, заснуць, адысці ў лепшы свет, аддаць Богу душу* (эўфемізмы); *акачурыцца, апруцянець, загнуцца, скапыціцца, адкінуць капыты, здохнуць* (дысфемізмы);
* zdania wykrzyknikowe, np. *Які сёння дзень!*, *Што за прыгажосць!*, *Ну і пагодка! Проста цуд!*, *Ах, як тут хорша!*, *Які чысты лес!*, *Якое духмянае паветра!*, *Што за кніга!*, *Якія ілюстрацыі!*, *А вокладка якая!*, *Цудоўна!*

Podsumowanie

Przedstawiony program poziomowy ma strukturę liniową, tzn. odnotowano w nim te elementy, które na danym poziomie pojawiają się po raz pierwszy, ale powtarzanie, utrwalanie i pogłębianie tych zagadnień jest w niego wpisane *a priori*. Jest to pierwsza znana nam propozycja programowa, która zawiera podział materiału według poziomów. Stanowi ona część większego całościowego programu zawierającego też część leksykalną oraz realioznawczą, socjolingwistyczną i socjokulturową (zagadnienia realioznawcze tworzone są na podstawie zagadnień leksykalnych, bo przerabia się je przy okazji omawiania danego tematu leksykalnego).

W glottodydaktyce polonistycznej konstrukcje gramatyczne połączone są z danym tematem leksykalnym, np. narzędnik połączony jest z nazwami zawodów i narodowości (*Jestem Białorusinem*; *Jestem studentem/informatykiem*). W przypadku programów języka białoruskiego nie odnotowaliśmy takiego umiejscowienia gramatyki w kontekście leksykalnym, a byłoby ono pomocne zwłaszcza na pierwszych poziomach nauki. Na przykład temat leksykalny dotyczący chorób można połączyć z trybem rozkazującym przy formułowaniu zaleceń postępowania w przypadku danej choroby. Większość podręczników do nauki języka białoruskiego jako obcego nie przedstawia takich korelacji. Leksyka prawie wcale (albo rzadko) jest powiązana z gramatyką. Zwykle po temacie leksykalnym następuje część gramatyczna i ćwiczenia. Niekiedy udaje się odnaleźć logiczne powiązanie tych części, a czasem nie.

Gramatykę można wykładać osobno na zajęciach z gramatyki opisowej, a na zajęciach praktycznych powinna być ona przerabiana w powiązaniu z tekstem (też realioznawczym), w którym widoczne są konteksty użycia konkretnych form. Taką zasadą kieruje się np. Teresa Jasińska-Socha w swoim podręczniku (zob. Jasińska-So-

Pobrane z czasopisma Studia Bia?orutenistyczne **http://bialorutenistyka.umcs.pl**
Data: 20/11/2026 10:11:05

cha, 2017; 2020), która szczegółowe komentarze gramatyczne umieszcza po tekstach, których jest bardzo dużo do wyboru.

Przeciwna koncepcja zaprezentowana jest w podręczniku Tacciany Ramzy (2010), zawierającym małą liczbę tekstów (zwykle jeden tekst na całą lekcję), ale za to dużo ćwiczeń gramatycznych.

Przedstawiony w artykule program gramatyczny może być punktem wyjścia do przygotowywania obu typów materiałów glottodydaktycznych, gdyż zawiera te elementy gramatyczne, które powinny być uwzględnione na zajęciach. Dodatkowo wzbogacony jest o kwestie leksykalne, słowotwórcze, składniowe a także elementy wymowy i pisowni. Oczywiście nie jest to program uniwersalny, gdyż to, co można przerobić z Polakami na poziomie np. A2, nie zawsze da się w pełni zrealizować na tym poziomie z nie-Słowianami i być może na zajęciach z nimi pewne elementy będzie można przerobić dopiero na wyższych poziomach.

Lidzija Siamieszka ze swoim zespołem opracowuje jednolity państwowy standard programowy białoruskiego języka ogólnego, który będzie dotyczył obcokrajowców wszystkich narodowości. W związku z tym może się okazać, że niektóre elementy, które w naszym programie są uwzględnione na poziomie A2, w państwowym programie będą widniały na poziomie B1 lub nawet B2, niemniej jednak istnienie jednego państwowego programu jest niezwykle ważne i potrzebne. Bez niego nie da się też konstruować odpowiednio (na dany poziom) podręczników dla obcokrajowców (zob. Kaleta, 2018), które jak dotąd stanowią realizację koncepcji autorskiej bez uwzględnienia rozłożenia materiału według poziomów biegłości językowej (por. Ramza, 2016, s. 172-173; Kozłowska-Doda, 2019), stąd istnienie programu jest kwestią zasadniczą, otwierającą kolejne możliwości konstruowania odpowiednich materiałów glottodydaktycznych, w tym zeszytów ćwiczeń (por. *50 ćwiczeń z języka białoruskiego*, 2020) i podręczników.

REFERENCES / BIBLIOGRAFIA

Barszczewska, Nina. (2009). Język białoruski w Polsce – historia i stan obecny. *Acta Polono-Ruthenica*, 14, s. 339–351.

Čahoŭskì, Georgìj. (2013). *Belaruskaâ mova âk zamežnaâ 1-21.05.01 Belaruskaâ filalogìâ*. Minsk: BDU. [Чахоўскі, Георгій. (2013). *Беларуская мова як замежная 1-21.05.01 Беларуская філалогія*. Мінск: БДУ].

Čahoŭskì, Georgìj. (2015). *Lìngvakraìnaznaŭstva. Vučèbnaâ pragrama dlâ magìstrantaŭ pa specyâl'nascì 1-21 81 05 Ìnavacyì ŭ navučannì movam âk zamežnym (belaruskaâ mova)*. Minsk: BDU. [Чахоўскі, Георгій. (2015). *Лінгвакраіназнаўства. Вучэбная праграма для магістрантаў па спецыяльнасці 1-21 81 05 Інавацыі ў навучанні мовам як замежным (беларуская мова)*. Мінск: БДУ].

Čahoŭskì, Georgìj; Čahoŭskaâ, Taccâna. (2008). *Belaruskaâmova âk zamežnaâ: Vučèbnaâ pragrama dlâ specyâl'nascì 1-21 05 01 Belaruskaâ filalogìâ. Mn., 2008. Zacverdžana rèktaram Belaruskaga dzâržaŭnaga ŭnìversìtèta V.Ì. Stražavym 10.04.2008.*

Pobrane z czasopisma Studia Bia?orutenistyczne **http://bialorutenistyka.umcs.pl**
Data: 20/11/2026 10:11:05

Règìstracyjny No UD-1132/r. Mìnsk: BDU. [Чахоўскі, Георгій; Чахоўская, Таццяна. (2008). *Беларуская мова як замежная: Вучэбная праграма для спецыяльнасці 1-21 05 01 Беларуская філалогія. Мн., 2008. Зацверджана рэктарам Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта В.І.Стражавым 10.04.2008. Рэгістрацыйны No УД-1132/р.* Мінск: БДУ].

Čahoŭskì, Georgìj; Čahoŭskaâ, Taccâna. (2005). *Pragrama pa specyâlìzacyì Belaruskaâ mova âk zamežnaâ.* Mìnsk: BDU. [Чахоўскі, Георгій; Чахоўская, Таццяна. (2005). *Праграма па спецыялізацыі Беларуская мова як замежная.* Мінск: БДУ].

Europejski system opisu kształcenia językowego: uczenie się, ocenianie, nauczanie. (2003). Warszawa: Wydawnictwa Centralnego Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli.

Programy nauczania języka polskiego jako obcego. Poziomy A1–C2. (2016). Iwona Janowska, Ewa Lipińska, Agnieszka Rabiej, Anna Seretny, Przemysław Turek (red.). Kraków: Księgarnia Akademicka.

Jasińska-Socha, Teresa. (2017). Przy współpracy J. Głuszkowskiej-Babickiej i T. Chylak-Schroeder, *Język białoruski (poziom podstawowy i średnio zaawansowany)*. Pod red. R. Kalety. Warszawa: Katedra Białorutenistyki UW.

Jasińska-Socha, Teresa. (2020). Przy współpracy J. Głuszkowskiej-Babickiej i T. Chylak-Schroeder, *Język białoruski (poziom podstawowy i średnio zaawansowany). Z odpowiedziami do ćwiczeń.* Pod red. R. Kalety. Warszawa: Katedra Białorutenistyki UW.

50 ćwiczeń z języka białoruskiego (poziomy: A1–B1+). Z odpowiedziami. Autorzy ćwiczeń: Teresa Jasińska-Socha przy współpracy Teresy Chylak-Schroeder i Jadwigi Głuszkowskiej-Babickiej. (2020). Kaleta, Radosław (red.). Warszawa: Katedra Białorutenistyki UW.

Kaleta, Radaslaŭ. (2018). Vybranyâ matèryâly pa vyvučènnì belaruskaj movy âk zamežnaj (1973 – 2017 gg.), *Belaruskaâ mova âk zamežnaâ*, 2, s. 26–38. [Калета, Радаслаў. (2018). Выбраныя матэрыялы па вывучэнні беларускай мовы як замежнай (1973–2017 гг.), *Беларуская мова як замежная*, 2, с. 26–38].

Kozłowska-Doda, Jadwiga. (2019). Egzemplifikacje w podręcznikach do nauki języka białoruskiego jako obcego wydanych w Polsce. W: Lyubov Frolyak, Swietłana Szaszkowa, Leszek Mikrut (red.). (2019). *Języki słowiańskie na neofilologiach i innych kierunkach studiów. Славянские языки на неофилологиях и других университетских специальностях* (s. 79–98). Lublin: Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej.

Lâšuk, Vìktoryâ. (2000). *Pragrama pa specyâdìzacyì «Belaruskaâ mova âk zamežnaâ».* Mìnsk: BDU. [Ляшук, Вікторыя. (2000). *Праграма па спецыядізацыі «Беларуская мова як замежная»*. Мінск: БДУ].

Lâšuk, Vìktoryâ; Sâmeška, Lìdzìâ; Pacehina, Alena ì ìnš. (2000). *Pragramy specyâl'nyh kursaŭ pa specyâlizacyi «Belaruskaâ mova âk zamežnaâ»*. Mìnsk: BDU. [Ляшук, Вікторыя; Сямешка, Лідзія, Пацехіна; Алена і інш. (2000). *Праграмы спецыяльных курсаў па спецыялізацыі „Беларуская мова як замежная"*. Мінск: БДУ].

Lukašanec, Alâksandar. (2007). *Karotkaâ gramatyka belaruskaj movy. U 2 č.* Č. 1. *Fanalogìâ, marfanalogìâ, marfalogìâ.* Mìnsk: Belaruskaâ navuka. [Лукашанец, Аляксандар. (2007). *Кароткая граматыка беларускай мовы. У 2 ч.* Ч. 1. *Фаналогія, марфаналогія, марфалогія*. Мінск: Беларуская навука].

Pobrane z czasopisma Studia Bia?orutenistyczne **http://bialorutenistyka.umcs.pl**
Data: 20/11/2026 10:11:05

Ramza, Taccâna. (2010). *Belaruskaâ mova? Z zadaval'nennem! Dlâ zamežnyh navučènsaй*. Minsk: Vyšèjšaâ škola. [Рамза, Таццяна. (2010). *Беларуская мова? З задавальненнем! Для замежных навучэнцаў*. Мінск: Вышэйшая школа].

Ramza, Taccâna. (2016). Pazamoŭnaâ ìnfarmacyâ ŭ dapamožnìkah pa belaruskaj move dlâ zamežnìkaŭ: cì ësc′ krytèryì adboru? U: *Mova – Lìtaratura – Kul'tura. Matèryâly VÌÌÌ Mìžnarodnaj navukovaj kanferèncyì (da 90-goddzâ prafesara L'va Mìhajlavìča Šakuna), Mìnsk, 15–16 verasnâ 2016 g. U dzvûh častkah, častka 1, u aŭtarskaj rèdakcyì* (s. 172–175). Mìnsk: RÌVŠ. [Рамза, Таццяна. (2016). Пазамоўная інфармацыя ў дапаможніках па беларускай мове для замежнікаў: ці ёсць крытэрыі адбору? У: *Мова – Літаратура – Культура. Матэрыялы VIII Міжнароднай навуковай канферэнцыі (да 90-годдзя прафесара Льва Міхайлавіча Шакуна), Мінск, 15–16 верасня 2016 г. У дзвюх частках, частка 1, у аўтарскай рэдакцыі* (с. 172–175). Мінск: РІВШ].

Sâmeška, Lìdzìâ; Badzevìč, Zìnaìda; Belakurskaâ, Žanna. (1999). *Gavorym pa-belarusku. Vučèbny dapamožnìk pa belaruskaj move dlâ zamežnyh navučènsaй*. Pad rèd. L. Sâmeškì. Mìnsk: BDU. [Сямешка, Лідзія; Бадзевіч, Зінаіда; Белакурская, Жанна. (1999). *Гаворым па-беларуску. Вучэбны дапаможнік па беларускай мове для замежных навучэнцаў*. Пад рэд. Л. Сямешкі. Мінск: БДУ].

Sâmeška, Lìdzìâ. (2018). Pragrama Belaruskaâ mova âk zamežnaâ ŭ kantèksce sučasnaj kul′turna-fìlasofskaj ìntèrprètacyì movy ì kampetèntnasnaj adukacyjnaj paradygmy. *Belaruskaâ mova âk zamežnaâ*, 2, s. 26–38. [Сямешка, Лідзія. (2018). Праграма Беларуская мова як замежная ў кантэксце сучаснай культурна-філасофскай інтэрпрэтацыі мовы і кампетэнтнаснай адукацыйнай парадыгмы. *Беларуская мова як замежная*, 2, с. 26–38].

Somin, Anton. (2017). *Belorusskij âzyk. Samoučitel'*. Moskva: Živoj âzyk. [Сомин, Антон. (2017). *Белорусский язык. Самоучитель*. Москва: Живой язык].

Strategia rozwoju oświaty mniejszości białoruskiej w Polsce. (2014). Warszawa, Białystok: MEN.

SUBMITTED: 03.09.2020
ACCEPTED: 16.03.2021
PUBLISHED ONLINE: 12.12.2021

ABOUT THE AUTHOR / O AUTORZE

Radosław Kaleta – Polska, Uniwersytet Warszawski, Katedra Białorutenistyki, dr hab., spec.: językoznawstwo słowiańskie, zainteresowania naukowe: glottodydaktyka, lingwistyka porównawcza rosyjsko-białorusko-polska, translatoryka, socjolingwistyka.

Adres: Katedra Białorutenistyki Uniwersytetu Warszawskiego, ul. Szturmowa 4, 02-678 Warszawa, Polska

Pobrane z czasopisma Studia Bia?orutenistyczne **http://bialorutenistyka.umcs.pl**
Data: 20/11/2026 10:11:05

Wybrane publikacje:

1. Radosław, Kaleta. (2018). *Błędologia w glottodydaktyce białorutenistycznej*, Warszawa: Katedra Białorutenistyki Uniwersytetu Warszawskiego.
2. Radosław, Kaleta. (2017). Typologia rosyjsko-polskich błędów językowych dziecka dwujęzycznego. *Studia Rossica Gedanensia,* 4, s. 151–165.
3. Radosław, Kaleta. (2016). *Аб варыянтах раманізацыі беларускага алфавіта, якія функцыянуюць у Польшчы*. W: Ірына Багдановіч, Марына Свістунова (рэд.). *Беларуска-польскія моўныя, літаратурныя, гістарычныя і культурныя сувязі: зб. арт*. (Беларусіка=Albaruthenica 37). (с. 105–117). Мінск: Выдавецкі Цэнтр БДУ.
4. Radosław, Kaleta. (2015). *Polsko-białoruska lapsologia glottodydaktyczna*. Warszawa: Katedra Białorutenistyki Uniwersytetu Warszawskiego.
5. Radosław, Kaleta. (2014). *Białorusko-polska homonimia międzyjęzykowa*. Warszawa: Slawistyczny Ośrodek Wydawniczy.